

CASTELLS CATALANS

LA MANRESANA

Nom del castell: La Manresana
Data de construcció: XI
Municipi: Sant Ramon
Comarca: Segarra
Altitud: 663 m
Coordenades: E 1.356870 N 41.724394
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat a l'extrem oest del nucli urbà de Sant Ramon.

La història

La primera notícia del “castrum de Manresana” data del 1067, quan tenia el seu domini indrets el comte Guillem Ramon de Cerdanya, tot i que ben probablement aquest territori fou ocupat inicialment pel comte de Barcelona Ramon Berenguer I el Vell que el degué cedir al de Cerdanya.

Durant aquest període de conquesta de terres lleidatanes —aleshores en poder dels musulmans— es construïren diverses torres manresanes com és el cas de les de Linyola (davant Balaguer), Juneda, Vallferosa i la Manresana (Prats de Rei) entre d'altres. El castell de la Manresana no esdevingué solament una torre sinó que prengué una estructura castellera i fou propietat dels senyors de Ribelles i dels Alta-riba en diversos moments del segle XII.

Entre finals del segle XII i principis del XIII probablement el monestir de Poblet degué tenir algun tipus de senyoriu sobre aquest castell segons referències documentals sobre una torre “que era de Poblet”. Amb tot, la plena jurisdicció del castell pertanyia als comtes-reis.

En el fogatjament del 1365-1370 figura l'assentament de la Manresana dins la vegueria de Cervera i en possessió del noble Bertran (o Bernat) de Meçina (també Messino i Messina). Precisament l'any 1247 consta la compra d'aquest castell a Arnau i Bernat de Ribelles. Des d'aleshores consta la continuïtat dels Messina en el senyoriu de la Manresana.

Les imatges són de Ricard Ballo.

Durant la guerra de la Generalitat contra Joan II regia la senyoria de la Manresana Hug de Copons i Calders qui casà (1462) amb Beneta de Gualbes i de Casanova i prengué partit contrari al monarca; aquest acabà confiscant-li els béns incloent castell, poble i terme de la Manresana i en la capitulació de Barcelona del 16 d'octubre de 1472 consta el lliurament del “castell i lloc de la Manresana” a Joan de Cardona (conegut també com el Bastard de Cardona), fet ratificat per Ferran II el Catòlic el 1479.

Les següents evidències documentals les trobem en el segle XVI com a possessió dels Copons (Carles de Copons senyor de la Manresana), i l'any 1767 el rei Carles III d'Espanya concedí el títol marquesal de la Manresana a Ramon Ignasi de Copons i d'Ivorra, baró de Sant Vicenç dels Horts i senyor de la Manresana, el qual també era vescomte de Mont-ros.

L'any 1867 Ramon de Sarriera de Copons i de Pinós era el cinquè marquès de la Manresana i successor de la casa de Copons, constant documentalment que el senyoriu d'aquest terme no era reversible a la corona i era de clara propietat particular.

L'edifici

El trobem ubicat al turó situat a l'extrem oest del nucli, tot i que l'antic castell actualment es troba en ruïnes, conservant la nova residència que es va edificar pels marquesos, situada al mateix emplaçament.

Està realitzada amb carreus regulars de mitjanes dimensions a la part inferior de la façana sud i paredat a la resta dels murs, coberta a dues aigües i estructurada amb planta baixa, dues plantes superiors i golfes.

A la planta baixa, únicament visible des de la façana sud, apareix una porta d'accés de mitjanes dimensions amb llinda superior d'una sola peça sense cap tipus de decoració, per sobre de la qual trobem un arc de descàrrega.

Totes les plantes superiors presenten diferents obertures al llarg de les diferents façanes de l'habitatge.

Pel que fa a la façana sud, trobem un balcó central i dues finestres de diferents dimensions, una a cada costat, així al costat esquerra del balcó apareix una finestra de grans dimensions sense cap tipus de decoració, mentre que al costat dret trobem una finestra de menors dimensions amb un treball decoratiu a la llinda superior. A la segona planta hi apareix una finestra central de grans dimensions oberta posteriorment.

Ja a la façana est, trobem una sèrie de quatre espi-lleres situades a la planta baixa. Tant a la primera com a la segona planta, trobem dues obertures de diferents dimensions, algunes d'elles obertes posteriorment.

A la part superior, trobem les golfes on apareix una obertura de petites dimensions a la part central, i a la façana nord, mitjançant la qual s'accedeix al interior de l'habitatge, trobem la planta baixa, corresponent a la primera planta si ens fixem en la situació més elevada d'aquesta part de l'edifici, on ens apareix la porta principal sense cap tipus de decoració amb una finestra al costat dret.

A la primera planta trobem tres obertures de grans dimensions realitzades amb carreus regulars de grans dimensions i amb un arc de descàrrega cadascuna a la part superior i finalment, a les golfes apareixen tres obertures circulars de petites dimensions, col·locades simètricament amb les finestres inferiors.

Per fer aquest escrit he consultat el Volum VI de 1979 dels Castells Catalans de l'editor Rafael Dalmau i en el cas de l'edifici el text pertany íntegrament al web: www.catalunyamedieval.es/castell-de-la-manresana-sant-ramon-segarra/

Jordi Gironès Vilardebò

Abril de 2013

